

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/154/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6614212353
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6614212353.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci žalobcu Quantum Credit a. s., so sídlom Bratislava, Tomášikova 23/C, IČO: 47 248 980, právne zastúpeného PERSPECTA Legal s. r. o., so sídlom Bratislava, Tomášikova 23/C, IČO : 36 668 745, proti žalovanej R. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom V., X. C. XXX/XX, tohto času na neznámom mieste, zastúpená opatrovníkom Gabrielom Erdélyim, zamestnancom Okresného súdu Lučenec, v konaní o zaplatenie 261,31 € s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 12C/166/2014-44 zo dňa 30. 12. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým v časti zaplatenia sumy 47,80 € s príslušenstvom žalobu zamietol, vo výroku, ktorým určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v Dodatku k zmluve o pripojení uzavretom medzi účastníkmi konania dňa 16. 06. 2011 je neprijateľná a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania, potvrdzuje.

Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 213,51 € spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 101,58 € počnúc od 04. 08. 2011 do zaplatenia, spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 100,93 € počnúc od 04. 09. 2011 do zaplatenia, spolu s 9,5 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 11,00 € počnúc od 04. 10. 2011 do zaplatenia (výrok v poradí prvý) a v časti zaplatenia sumy 47,80 € a 9 % ročného úroku z omeškania zo sumy 47,80 € počnúc od 04. 07. 2012 do zaplatenia, žalobu zamietol (výrok v poradí druhý).

Zároveň okresný súd svojim v poradí tretím výrokom určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v Dodatku k zmluve o pripojení uzatvorená medzi účastníkmi konania dňa 16. 06. 2011 v bode 4 „v prípade porušenia povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b) - záväzok účastníka riadne a včas platiť cenu služieb podniku podľa zvoleného programu služieb, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke č. 1 tohto Dodatku“, je neprijateľná.

V odôvodnení napadnutého rozhodnutia okresný súd uviedol, že žaloba je dôvodná len čo do zaplatenia sumy 213,51 € s príslušenstvom z titulu poskytnutých služieb právnym predchodcom žalobcu žalovanej. V časti zaplatenia zmluvnej pokuty vo výške 47,80 € s príslušenstvom žalobe nevyhovel, nakoľko dojednanie o zmluvnej pokute považoval za neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku v zmysle § 53 Občianskeho zákonníka, uzavretú vrámci spotrebiteľskej zmluvy. Zdôraznil, že súdna kontrola

štandardných zmlúv je postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom Smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Aj zmluvná pokuta dohodnutá medzi účastníkmi konania je takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou, pričom poukázal i na rozhodnutia iných všeobecných súdov Slovenskej republiky, ktoré už určili neplatnosť danej zmluvnej podmienky dojedanej v zmluvách o pripojení uzatváraných s právnym predchodcom navrhovateľa (napríklad rozsudok Okresného súdu Bardejov 4C/161/201, Krajského súdu v Prešove 13Co/18/2012, či rozsudok Okresného súdu Prešov 17C/46/2012). V konaní mal okresný súd za preukázané, že zmluva o pripojení ako aj dodatok k tejto zmluve sú spotrebiteľské zmluvy, tzv. typové zmluvy, ktoré sú uzavierané vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje. Nejde teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenia a žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľkou osobitne nevyjednával. Zmluvné dojednanie obsiahnuté v predloženej zmluve o pripojení týkajúce sa zmluvnej pokuty uvedenej vo výroku jeho rozhodnutia, považuje súd za dojednanie, ktoré spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a pokiaľ ide o spotrebiteľský vzťah, potom musí zmluvná pokuta obstať v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, ako aj so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinnosti na strane oboch účastníkov zmluvy. Už pri samotnom uzavieraní zmluvy nemal byť prísnejší alebo výlučne sankcionovaný zmluvnou pokutou len jeden účastník zmluvy, a to spotrebiteľ. Už toto na prvý pohľad vyznieva výrazne v neprospech jedného účastníka zmluvy, navyiac, žalobca ako právny nástupca dodávateľa nie je nijako sankcionovaný v súvislosti s prípadným nesplnením povinnosti na jeho strane. Dojednanú zmluvnú pokutu považoval okresný súd aj za neprimeranú sankciu v zmysle § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka. V súlade s § 153 ods. 3, 4 O. s. p. zároveň vo výroku rozsudku určil, že predmetná vyššie uvedená podmienka, z ktorej si uplatňuje žalobca právo na zaplatenie zmluvnej pokuty, je neprijateľná.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 2 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1 veta prvá O. s. p.) odvolanie žalobca. Zmluvnú pokutu dohodnutú s odporkyňou pre prípad porušenia zmluvných povinností považuje za absolútne oprávnenú a v súlade so zákonom, nakoľko táto dohoda má písomnú formu a je v nej taktiež určená výška zmluvnej pokuty, teda je platná. Aj napriek tomu, že v bode 4 Dodatku k zmluve o pripojení sa nachádza slovné spojenie „v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti“, myslí sa tým porušenie akejkoľvek povinnosti z povinností následne vymenovaných. Tieto povinnosti sa nachádzajú v článkoch Dodatku k Zmluve o pripojení a vo vybraných ustanoveniach Všeobecných podmienok, ktoré tvoria neoddeliteľnú časť zmluvných dokumentov a žalovaná ich pri uzatváraní zmluvného vzťahu s podnikom priamo prevzala. V uvedených súvislostiach naďalej trvá na tom, že toto ustanovenie dodatku ohľadom zmluvnej pokuty je určité a zrozumiteľné, teda platné v celom rozsahu. Výňatok uvedený vo výroku rozsudku sa týkal konkrétne bodu 1 b) Dodatku k zmluve o pripojení. Zmluvnú pokutu nepovažuje za neprijateľnú ani s ohľadom na očakávaný hospodársky výsledok, ktorý podnik pri uzatváraní zmluvného vzťahu predpokladal, teda, že v prípade riadneho plnenia zmluvných povinností zo strany žalovanej by táto zaplatila v konečnom dôsledku šesťnásobne vyššiu sumu, ako v prípade neplnenia povinností. V prípade zmluvnej pokuty ide o zákonný zabezpečovací prostriedok, z čoho vyplýva, že jej dojednanie má oporu v právnom poriadku a je iba na rozhodnutí účastníkov zmluvného vzťahu, či ho v danom vzťahu použijú. Nemožno sa pritom odvolávať na priznané úroky z omeškania, nakoľko tieto má veriteľ právo požadovať vždy, a to bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú zmluvne dohodnuté. Žalovanej boli poskytnuté významné benefity týkajúce sa výšky mesačného poplatku za poskytnuté služby a nebola nútená vstúpiť do zmluvného vzťahu. Pokiaľ okresný súd oprel svoje rozhodnutie o iné rozsudku, resp. rozhodnutia iných všeobecných súdov, má za to, že je povinnosťou súdu posudzovať každý prípad individuálne s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti daného prípadu. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie prvostupňového súdu zmenil tak, že žalobe v medziach napadnutého rozsahu v plnom rozsahu vyhovie.

Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým v časti zaplatenia sumy 47,80 € s prísl. žalobu zamietol a vo výroku, ktorým určil, že zmluvná podmienka nachádzajúca sa v Dodatku k zmluve o pripojení uzatvorená

medzi účastníkmi konania dňa 16. 06. 2011 bode 4, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil ako v celom rozsahu vecne správny, vrátane závislého výroku o trovách konania.

Vo výroku, ktorým okresný súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 213,51 € s prísl. (výrok v poradí prvý), ktorý nebol napadnutý odvolaním, zostáva rozsudok okresného súdu podľa § 206 ods. 2 O. s. p. nedotknutý.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa, pokiaľ ide o zamietajúcu časť rozhodnutia. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie v danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p.. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň odkazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. a na ich zdôraznenie uvádza nasledovné:

Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď. Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánu verejnej moci (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná. Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné práve závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty, ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ v inom súdnom konaní všeobecný súd konštatoval, že zmluvná podmienka totožného znenia, ako je tomu v prípade žalobcom požadovanej zmluvnej pokuty je neprijateľná, a teda neplatná, nebol dôvod rozhodnúť opačným spôsobom. Navyiac, žalobca v podanom odvolaní zameral svoju argumentáciu k podstate dojednanej zmluvnej pokuty, k mechanizmu jej negociácie, pričom nijako nespochybnil fakt, že v obdobnom konaní bolo už o rovnakej otázke rozhodnuté. Ak teda žalobca v odvolaní namieta, že ustanovenie dodatku ohľadom zmluvnej pokuty je určité a zrozumiteľné, a z tohto dôvodu platné (uvedené platí pre celý posudzovaný bod 4 dodatku a nielen pre výňatok z tohto bodu, ktorý súd v rozsudku namietal ohľadom bodu 1 b) Dodatku k zmluve o pripojení), je nutné poukázať na to, že z tohto dôvodu, teda z dôvodu určitosti a zrozumiteľnosti zmluvná podmienka nebola vyslovená za neprijateľnú. Otázkou neprijateľnosti zmluvnej pokuty sa okresný súd zaoberal z pohľadu práva spotrebiteľského, teda aplikáciou ustanovení na ochranu spotrebiteľa. Podrobne uvedené odôvodnil na str. 6 a 7 napadnutého rozhodnutia a súčasne sa zameral i na posúdenie tohto konkrétneho prípadu, ktorý posudzoval s prihliadnutím na všetky okolnosti a osobitosti daného prípadu, teda nerezignoval v odôvodnení svojho rozhodnutia len na paušalizovaný odkaz na obdobné rozhodnutia iných všeobecných súdov SR.

Ani námietka žalobcu spočívajúca v tom, že zmluvnú pokutu nepovažuje za neprijateľnú s ohľadom na očakávaný hospodársky výsledok, ktorý právny predchodca žalobcu pri uzatváraní zmluvného vzťahu predpokladal, nie je dôvodná, ak uvedené vyplýva zo samotnej podnikateľskej činnosti dodávateľa. Ak aj žalobca tvrdí, že žalovanej boli poskytnuté významné benefity týkajúce sa výšky mesačného poplatku za poskytnuté služby, potom je nutné konštatovať, že tak právny predchodca žalobcu učinil dobrovoľne a je nepochybné, že práve toto bolo účelom jeho marketingovej a obchodnej stratégie (absolútne legítimnej) získať čím väčší podiel na trhu a čím viac zákazníkov pri predmete svojej podnikateľskej činnosti. Na druhej strane je však dodávateľ povinný pri dosahovaní svojho základného cieľa, ktorým je zisk, rešpektovať ako práva spotrebiteľa, tak aj zákonnú úpravu.

Vzhľadom na vyššie uvedené, aj odvolací súd má za to, že dojednaná zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa a je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv EÚ (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv EÚ politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany

spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Právny predchodca žalobcu ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Aj keď žalovaná ako spotrebiteľ mala možnosť oboznámiť sa s dojednanými zmluvnými ustanoveniami pred podpisom zmluvy, nemohla ovplyvniť ich obsah. Mohla iba zmluvu ako celok odmietnuť alebo prijať a podrobiť sa dodávateľom nanútenému dojednaniu o zmluvnej pokute. S ohľadom na relevantnú judikatúru Súdneho dvora EÚ by nemali byť žiadne pochybnosti o povinnosti súdu zbaviť spotrebiteľa neprijateľnej zmluvnej podmienky a jej poškodzujúcich účinkov.

Naviac je potrebné osobitne zdôrazniť, že zaplatenie zmluvnej pokuty bolo medzi účastníkmi konania dohodnuté v prípade porušenia hoc aj jednej povinnosti žalovanou pri následnom vypojení SIM karty z prevádzky, a okrem prípadu, kedy došlo k zániku zmluvy, bol právny predchodca žalobcu oprávnený pri ďalšom porušení niektorej z povinností žalovanej uplatňovať takúto zmluvnú podmienku znova a znova, kým nedošlo k zániku zmluvy. Vypojenie SIM karty účastníka z prevádzky totiž automaticky neznamenalo zrušenie alebo zánik zmluvy.

Nemožno tiež opomenúť, že v bode 4 Dodatku bolo výslovne uvedené, že „v prípade porušenia akejkoľvek povinnosti uvedenej v bode 1 písm. b) alebo v bode 3 tohto Dodatku alebo v čl. 3 bod 3.6 Všeobecných podmienok alebo v čl. 5 bod 5.2 písm. a) až c) Všeobecných podmienok, v dôsledku ktorej dôjde k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu uvedenú v tabuľke 1 tohto Dodatku. V prípade žiadosti účastníka o vypojenie SIM karty z prevádzky v zmysle bodu tohto dodatku je zmluvná pokuta podľa predchádzajúcej vety splatná okamihom doručenia žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky podniku. Zaplatenie akejkoľvek zmluvnej pokuty podľa tohto Dodatku nezaniká právo podniku na náhradu škody v plnom rozsahu, ktorá mu vznikla porušením povinnosti, na ktorú je viazaná daná zmluvná pokuta. Účastník je zároveň povinný uhradiť podniku náhradu škody presahujúcu sumu zo zmluvnej pokuty“. Odvolací súd je toho názoru, že viazať možnosť vypovedania zmluvy zo strany spotrebiteľa ako konania, ktoré je v súlade so zákonom, prípadne objektívnej žiadosti o vypojenie SIM karty z prevádzky napríklad v prípade krádeže, kedy hrozí spotrebiteľovi škoda spočívajúca v možnom využití telefonických služieb inou osobou na účet spotrebiteľa, na zaplatenie zmluvnej pokuty je absolútne neprijateľné pre priamy rozpor so zákonom. Aj z tohto dôvodu nemôže zmluvná pokuta dohodnutá v bode 4 Dodatku k zmluve o pripojení ako prijateľná obstať. Aj z uvedeného totiž vyplýva značná nerovnováha práv a povinností v neprospech spotrebiteľa.

Na záver odvolací súd poznamenáva bez ohľadu na dosiaľ uvedené správne právne závery okresného súdu, že žalobca zároveň žiadnym spôsobom nepreukázal, že v prípade porušenia povinnosti žalovanej zaplatiť cenu služieb riadne a včas, došlo k následnému vypojeniu SIM karty zo strany podniku, ktorá skutočnosť bola ďalšou podmienkou pre to, aby bola zmluvná pokuta spotrebiteľovi, resp. účastníkovi zmluvy uložená.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolacie dôvody žalobcu neobstoja.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p., teda podľa úspechu v odvolacom konaní. V odvolacom konaní bola úspešnou v celom rozsahu žalovaná, ktorá si však náhradu trov konania v zmysle ust. § 151 ods. 1 O. s. p. veta prvá neuplatnila, tieto jej zo spisu nevyplývajú, preto odvolací súd rozhodol, že jej náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.